

ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ (ਟਰਮ I)

ਪੰਜਾਬੀ (004)

ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (X)

Time Allowed: 90 Minute

Maximum Marks: 40

ਸਮਾਂ: 90 ਮਿੰਟ

ਅੰਕ: 40

ਆਮ ਨਿਰਦੇਸ਼:

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੋ :

- ❖ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ । ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।
- ❖ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ।
- ❖ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ/ਉੱਤਰ-ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ: ਪੜ੍ਹਨ ਕੌਸ਼ਲ (Part A: Reading Skill)

ਨੋਟ: ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋ ਪੈਰਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜ (ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ/ਉੱਤਰ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੋ:

- a) ਕਰੋਨਾ ਨਾਮਕ ਅਲਾਮਤ ਨੇ 2019 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੋਫਨਾਕ ਝੰਜਟ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਹੈ । ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਨਿਰਭਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਕੁਝ ਸੋਚਦੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਉਸ 'ਤੇ ਸੰਕੇ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ । ਕਰੋਨਾ ਅਲਾਮਤ ਨੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ, ਸੰਗਠਤ ਵਿੱਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਕਰੋਨਾ-ਕਾਲ ਦੇ ਲਾਕ-ਡਾਊਨ ਦੇ ਵਕਫੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੀ ਚਿੱਲ ਗਈ । ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਡੱਕੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਖਾਸਕਰ ਸ਼ਹਿਰੀ-ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਫੇਰ ਵੀ ਮਾਹੌਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ-ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ । ਕਰੋਨਾ-ਕਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹਸਪਤਾਲ, ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ

ਆਦਿ ਦੂਜੀਆਂ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਬੰਦ ਰਹੇ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦਾ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਲੋਕ ਬਿਮਾਰ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਏ ਭਾਵ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀ ਉਭਰ ਗੀ ਨਾ ਸਕੀ । ਹਰ ਬੰਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਧੁਨ ਕੱਢਦਾ ਸੀ ।

❖ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਹੱਲ ਕਰੋ:

1. 2019 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਕਿਸ ਅਲਾਮਤ ਨੇ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

- (i) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ
- (ii) ਪੇਲੀਓ
- (iii) ਕਰੋਨਾ
- (iv) ਨਸ਼ਾ

2. ਕਰੋਨਾ ਅਲਾਮਤ ਨੇ ਕਿਸ ਸੰਕਲਪ ਨੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

- (i) ਖੇਡਨਾਕ ਝੰਜਟ
- (ii) ਸਿਹਤਮੰਦ ਸੰਸਾਰ ਦੇ
- (iii) ਸੰਕੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਦੇ
- (iv) ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ

3. ਲਾਕ-ਡਾਊਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ ਚਿੱਲ ਗਈ?

- (i) ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਖੇਜਾਂ ਦੀ
- (ii) ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ
- (iii) ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ
- (iv) ਪੇਂਡੂ ਮਾਹੌਲ ਦੀ

4. ਲਾਕ-ਡਾਊਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੀ ?

- (i) ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ
- (ii) ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ
- (iii) ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ
- (iv) ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿੱਚ

5. ਕਰੋਨਾ-ਕਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਕਰੋਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸ ਲਈ ਬੰਦ ਰਹੇ ?

- (i) ਦੂਜੀਆਂ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ
- (ii) ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ
- (iii) ਨਰਸਾਂ ਲਈ
- (iv) ਕੇਵਲ (ii) ਤੇ (iii) ਲਈ

6. ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਸ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਕਾਰਨ

ਬਿਮਾਰੀ ਉਭਰ ਗੀ ਨਾ ਸਕੀ ?

- (i) ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ।
- (ii) ਪੁਲਿਸ ਦੀ
- (iii) ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ
- (iv) ਕਰੋਨਾ ਦੀ

1X5=5

b) ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਅਜੋਕੀ ਮਸ਼ੀਨੀ ਖੇਤੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵੇਖੇ ਹਨ । ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦੂਸਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੜਾਅ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਟੈਰੀਟੋਰੀਐਲਟੀ ਬਦਲਦੀ ਹੈ । ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ-ਵਿਵਸਥਾ ਕਦੋਂ, ਕਿਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ? ਸਵਾਲ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸਦਾ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਕੰਦ-ਮੂਲਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਮਾਸ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ । ਖੇਤੀ-ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਂ-ਕਾਲ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਹੁਣ ਤੀਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਤੇ ਉੱਨਤ ਸਭਿਅਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ । ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਕਾਸ-ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਿੱਤਾ ਸੀ, ਵੈਦਿਕ-ਕਾਲ ਤਕ

ਪਹੁੰਚਦੇ-ਪਹੁੰਚਦੇ ਖੇਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਉੱਨਤ ਹੋ ਗਈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ ਕਾਲ, ਗੁਪਤ ਕਾਲ, ਮੁਗ਼ਲ ਕਾਲ, ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਾਲ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਾਸਨ ਆਦਿ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵੇਖੇ । ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸਤਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ । ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਨਵ-ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ ।

❖ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਹੱਲ ਕਰੋ:

7. ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੜਾਅ ਕਿਹੜਾ ਹੈ,?
  - (i) ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
  - (ii) ਖੇਤੀ
  - (iii) ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ
  - (iv) ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ

8. ਖੇਤੀ-ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ..... ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।
(ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣ ਕੇ ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ)
  - (i) ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ
  - (ii) ਤਬਾਹੀਆਂ
  - (iii) ਫ਼ਸਲਾਂ
  - (iv) ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਂ-ਕਾਲ

9. ਹੁਣ ਤੀਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਭਿਅਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ ?
  - (i) ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਤੇ ਉੱਨਤ
  - (ii) ਪਿਛੜੀ ਤੇ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ
  - (iii) ਲੜਾਕੀ ਤੇ ਅਸਭਿਅਕ
  - (iv) ਕੱਟੜ-ਪੰਥੀ ਤੇ ਜ਼ਿੱਦੀ

10. ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਅਜੋਕੀ ਮਸ਼ੀਨੀ ਖੇਤੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੀ ਵੇਖੇ ਹਨ ?

- (i) ਪਹਾੜ ਤੇ ਜੰਗਲ
- (ii) ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ
- (iii) ਪੰਛੀ ਤੇ ਜਾਨਵਰ
- (iv) ਕੇਵਲ (i) ਤੇ (iii)

11. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ?

- (i) ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ
- (ii) ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਨਾਲ
- (iii) ਇਸਤਰੀ ਨਾਲ
- (iv) ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ

12. ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ?

- (i) ਨਵ-ਪੱਥਰ
- (ii) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ
- (iii) ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ
- (iv) ਦੇਸ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

1X5= 5

c) ਹਰ ਮੋੜ ਚੱਲਦੀ ਘੁਲਾੜੀ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ,

ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਭੱਜਦੀ ।

ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਚਾਚਾ, ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੱਕਦਾ,

ਵੇਲਣੇ 'ਚ ਗੰਨੇ ਦੋਂਦਾ, ਤਾਇਆ ਨਾ ਥੱਕਦਾ ।

ਗੰਨਿਆਂ ਦੀ ਭਰੀ 'ਛੱਜਾ' ਗਿਆ ਸੁੱਟ ਕੇ,

ਗੰਨੇ ਘੜੇ ਕਾਮਿਆਂ, ਕਮਾਦੋਂ ਕੱਟ ਕੇ ।

❖ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਹੱਲ ਕਰੋ:

13. ਚੱਲਦੀ ਘੁਲਾੜੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ?

- (i) ਚੰਗੀ
- (ii) ਮੰਦੀ
- (iii) ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ
- (iv) ਬਹੁਤ ਹਲਕੀ

14. ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਕੀ ਭੱਜਦਾ ਹੈ ?

- (i) ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ
- (ii) ਟ੍ਰੈਕਟਰ
- (iii) ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ
- (iv) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

15. ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੌਣ ਹੱਕਦਾ ਹੈ ?

- (i) ਦਾਦਾ
- (ii) ਬਾਪੂ
- (iii) ਤਾਇਆ
- (iv) ਚਾਚਾ

16. ਗੰਨਿਆਂ ਦੀ ਭਰੀ ਕੋਣ ਸੁੱਟ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ ?

- (i) ਛੱਜਾ
- (ii) ਬਨੇਰਾ
- (iii) ਪਰਨਾਲਾ
- (iv) ਕੰਧ

17. ਤਾਇਆ ਕੀ ਕਰਦਾ ਥੱਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

- (i) ਗੁੜ ਖਾਂਦਾ
- (ii) ਵੇਲਣੇ 'ਚ ਗੰਨੇ ਦਿੰਦਾ
- (iii) ਗੰਨੇ ਘੜਦਾ
- (iv) ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਭੱਜਦਾ

18. 'ਘੁਲਾੜੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ ?

- (i) ਘੁਲਣ ਵਾਲੇ ਆੜੀ
- (ii) ਗੰਨਾ ਪੀੜਨ ਅਤੇ ਗੁੜ ਤੇ ਸ਼ੱਕਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਯੰਤਰ
- (iii) ਬਲਦਾਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਕਰਨਾ
- (iv) ਫਸਲ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ

1X5=5

ਭਾਗ ਦੂਜਾ: ਵਿਆਕਰਨ (Part B: Grammar)

ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਹੱਲ ਕਰੋ)

19. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ :

- (i) ਧਰਮ
- (ii) ਇੱਜਤ-ਮਾਣ
- (iii) ਕਮਜ਼ੋਰੀ
- (iv) ਰੇਸ਼ਨੀ

20. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ ਸਾਰਥਕ ਤੇ ਨਿਰਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ :

- (i) ਇੱਟ-ਖੜਿੱਕਾ
- (ii) ਨਿੱਕਾ-ਮੋਟਾ
- (iii) ਪਿੱਟ-ਸਿਆਪਾ
- (iv) ਵੇਲਾ-ਕੁਵੇਲਾ

21. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ:

- (i) ਲਾਲ-ਸੁਰਖ
- (ii) ਦਿਨ-ਭਰ
- (iii) ਸਵੇਰ-ਸ਼ਾਮ
- (iv) ਵੇਲ-ਬੂਟੇ

22. 'ਚੁਗਲ ਅਤੇ ਖੋਰ' ਤੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇਗਾ ?

- (i) ਚੁਗਲ ਅਤੇ ਖੋਰੀ
- (ii) ਚੁਗਲਾਂ ਦਾ ਖੋਰ
- (iii) ਚੁਗਲਖੋਰੀ
- (iv) ਚੁਗਲ-ਖੋਰ

23. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (i) ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ
- (ii) ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ
- (iii) ਰੋਟੀ-ਪੂਰੀ
- (iv) ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ

1X4=4

ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਹੱਲ ਕਰੋ)

24. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ 'ਭਾਰ' ਦਾ ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ :

- (i) ਵਜ਼ਨ
- (ii) ਤਾਕਤ
- (iii) ਅਹਿਸਾਨ
- (iv) ਦਬਾਉ

25. 'ਵੰਡ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਅਰਥ ਹੈ; 'ਖਲ-ਵੜੇਵੇਂ', ਹੋਰ ਕੀ-ਕੀ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ? ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ :

- (i) ਵੰਡਣਾ, ਦਾਨ ਕਰਨਾ
- (ii) ਝਗੜਨਾ, ਪੱਲਾ
- (iii) ਵਾਰੀ, ਦਿਨ
- (iv) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ

26. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਵਿਚਲੀਆਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰਨ ਲਈ ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣ ਕੇ ਵਰਤੋ :

ਅੱਜ ਬੜਾ ..... ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਾਣ..... ਰਹੇ ਹਨ । :

- (i) ਸੋਹਣਾ
- (ii) ਵੱਟ
- (iii) ਗਰਮ
- (iv) ਧੋਣਾ

27. ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- (i) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਅਤੇ ਅਰਥ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹੋਣ
- (ii) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟਾ ਹੋਵੇ
- (iii) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਲਗਪਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਰਥ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ
- (iv) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਰਥ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ

28. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ 'ਆਖਣਾ' ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- (i) ਖੁਰਪਾ
- (ii) ਕਹੀ
- (iii) ਦਾਤਰੀ
- (iv) ਗੰਡਾਸਾ

1X4 = 4

ਮੁਹਾਵਰੇ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਹੱਲ ਕਰੋ)

29. ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣ ਕੇ ਮੁਹਾਵਰਾ ਪੂਰਾ ਕਰੋ :

ਸੱਜੀ ..... ਹੋਣਾ ।

- (i) ਉਂਗਲ
- (ii) ਲੱਤ
- (iii) ਖੱਬੀ
- (iv) ਬਾਂਹ

30. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਲਈ ਠੀਕ ਮੁਹਾਵਰਾ ਚੁਣੋ-

ਕੇਂਦਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਨਿਗਰਾਨ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ..... ।

- (i) ਅਲਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ
- (ii) ਖਬਰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇ
- (iii) ਕੰਨੋਂ ਕੰਨੀ ਖਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ
- (iv) ਚੈਕੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਬਰ ਕਰੋ

31. ਬੇ-ਫ਼ਿਕਰ ਹੋ ਕੇ ਸੌਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

- (i) ਘੋੜੇ ਵੇਚ ਕੇ ਸੌਣਾ
- (ii) ਘੋੜੇ ਵੇਚਣਾ ਤੇ ਸੌਣਾ
- (iii) ਪਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਸੌਣਾ
- (iv) ਡੱਕਾ ਨਾ ਤੇੜਨਾ

1X2 = 2

ਭਾਗ ਤੀਜਾ: ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

(Part C: Text Books based questions)

ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਹੱਲ ਕਰੋ) :

32. 'ਸੇ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ' ਬਾਣੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ?

- (i) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ
- (ii) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
- (iii) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ
- (iv) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ

33. 'ਸੇ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ' ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੇਵਲ ਕਿਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ?

- (i) ਮਨੁੱਖ ਦੀ
- (ii) ਇਸਤਰੀ ਦੀ
- (iii) ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ
- (iv) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

34. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਹੈ ?

- (i) ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ
- (ii) ਸੇ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ
- (iii) ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ
- (iv) ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ

35. "ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ" ਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਖਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

- (i) ਖਤ
- (ii) ਭੁੱਲ
- (iii) ਕਮਾਈ
- (iv) ਲੇਖਾ

36. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖੜੇ ਉਜਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?

- (i) ਜਿਹੜੇ ਰੋਜ਼ ਮੂੰਹ ਧੋਂਦੇ ਹਨ ।
- (ii) ਜਿਹੜੇ ਰੋਜ਼ ਚੰਦਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ
- (iii) ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
- (iv) ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਹਨ

1X4=4

ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪੰਜ ਕਰੋ) :

37. ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ ਲੇਖ ਕਿਸ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

- (i) ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ
- (ii) ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ
- (iii) ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
- (iv) ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ

38. ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ ਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਗ਼ੈਰ-ਜੁੱਮੇਵਾਰੀ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

- (i) ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ
- (ii) ਬੋਰਡਿੰਗ ਦੀ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਕਾਰਨ
- (iii) ਮਾੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਾਰਨ
- (iv) ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨ

39. ਕਿਹੜਾ ਫਿਲਾਸਫ਼ਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਖਿੱਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ?

- (i) ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ
- (ii) ਟਾਲਸਟਾਏ
- (iii) ਕਾਰਲਾਈਲ
- (iv) ਲਿਓਨਾਰਦੋ ਦਾ ਵਿੰਸੀ

40. ਬੋਲੀ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਕਿਸ ਦੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੁੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

- (i) ਬਚਪਨ
- (ii) ਜਵਾਨੀ
- (iii) ਬੁਢਾਪਾ
- (iv) ਉਮਰ

41. 'ਬੋਲੀ' ਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੀ ਦੋਲਤ ਕੀ ਹੈ ?

- (i) ਸਿੱਕੇ
- (ii) ਨੋਟ
- (iii) ਸੋਨਾ
- (iv) ਤਜਰਬਾ

42. ਵੇਖਣਾ, ਖੇਡਣਾ, ਮਿਲਣਾ, ਪਿਆਰਨਾ, ਕੁਝ ਜੋੜਨਾ, ਕੁਝ ਤੋੜਨਾ ਆਦਿ ਅਸਲੀ ਤਜਰਬੇ ਸਾਡੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਕੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ?

- (i) ਗ਼ਰੀਬ
- (ii) ਅਮੀਰ
- (iii) ਨੀਰਸ
- (iv) ਦਿਲਚਸਪ

1X5=5

ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਹੱਲ ਕਰੋ) :

43. 'ਕੁਲਫ਼ੀ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਰਚਨਾਕਾਰ ਹੈ ?

- (i) ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
- (ii) ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ
- (iii) ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ
- (iv) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ

44. ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸਤ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੇ ਲਿਆਂਦੇ ਰੁਪਏ ਕਿਸ ਨੇ ਲੈ ਲਏ ?

- (i) ਬੱਚੇ ਨੇ
- (ii) ਪਤਨੀ ਨੇ
- (iii) ਭੈਣ ਨੇ
- (iv) ਭਰਾ ਨੇ

45. 'ਕੁਲਫ਼ੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਾਕੇ ਨੇ ਮੁਰਮੁਰੇ ਲਈ ਲੇਖਕ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਮੰਗੇ ?

- (i) ਇੱਕ ਪੈਸਾ
- (ii) ਇੱਕ ਆਨਾ
- (iii) ਇੱਕ ਟਕਾ
- (iv) ਇੱਕ ਧੋਲਾ

46. ਪੈਸੇ ਦੀ ਤੰਗੀ ..... ਤੋਂ ਭੈੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । (ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣ ਕੇ ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ)

- (i) ਭੁੱਖ
- (ii) ਕਪੜੇ
- (iii) ਦੇਸਤਾਂ
- (iv) ਹਵਾਲਾਤ

1X3=3

ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਹੱਲ ਕਰੋ) :

47. 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਇਕਾਂਗੀਕਾਰ ਹੈ ?

- (i) ਪਾਂਧੀ ਨਨਕਾਣਵੀ
- (ii) ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
- (iii) ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ
- (iv) ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ

48. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਕਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ?

- (i) ਦੀਨਾ ਕਾਂਗੜ
- (ii) ਮੇਰਿੰਡਾ
- (iii) ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
- (iv) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

49. 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਦੋਂ ਵਾਪਰੀ ?

- (i) 1704 ਈਸਵੀ
- (ii) 1705 ਈਸਵੀ
- (iii) 1706 ਈਸਵੀ
- (iv) 1706 ਈਸਾ ਪੂਰਵ

50. ਐਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ?

- (i) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
- (ii) ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
- (iii) ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ
- (iv) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

1X3=3